

Kortversion av:

Små hantverksföretags kompetenskompass

En kartläggande förstudie kring hantverkarens
kompetensbehov i Region Stockholm

2025

STOCKHOLMS
Hantverksförening

H HANTVERKS
AKADEMIN

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Innehållsförteckning

Inledning	1
Projektorganisation	2
Nuläges- & omvärldsanalys	2
Resultat	5
Sammanfattande analys och rekommendationer	16
Metod, urval & representativitet	20

Innehållet i denna rapport är en sammanfattning av rapporten *Förstudie – Kartläggning av hantverkarens kompetensbehov i Stockholm 2025*. För fullständiga resonemang och källor, se huvudrapporten.

Framsida: Tony Brander, guldsmed.

Inledning

Hantverksföretag spelar en avgörande roll för Stockholmsregionens näringsliv och kulturarv, men verkar i en tid av omfattande förändringar. Marknadens utveckling, förändrade konsumtionsmönster, digitalisering och nya hållbarhetskrav ställer höga krav på anpassning. Samtidigt saknar små hantverksföretag ofta de resurser och stödstrukturer som krävs för att ta del av relevant kompetensutveckling.

Med finansiering från Europeiska socialfonden (ESF) har Hantverksakademien, i samverkan med Stockholms Hantverksförening, genomfört en förstudie om hantverkarens kompetensbehov i regionen. Förstudien baseras på enkäter, fokusgrupper och djupintervjuer med hantverkare i olika branscher samt en mindre benchmarkanalys. Förstudien ger en samlad bild av nuläget och de behov och hinder som finns kopplade till kompetensutveckling. Studien tar hänsyn till ESF-rådets horisontella principer: jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Rapporten utgör ett kunskapsunderlag och en plattform för framtida insatser. Den kan användas för att utveckla stödformer och kompetenshöjande insatser som bättre svarar mot hantverkarnas verklighet och därigenom bidra till ett mer konkurrenskraftigt, hållbart och inkluderande arbetsliv.

Träform för glasproduktion av Victor Steen på Fantasilaboratoriet

Vad är en hantverkare?

Det finns en stor bredd av hantverksyrken, som innefattar allt från murare, keramiker och tapetserare till dekormålare, guldsmed och bagare. Gemensamt för alla hantverk är att arbetet till stor del utförs med händerna och bygger på specialiserad kunskap och erfarenhet. Vissa hantverkare tillhör stora yrkesgrupper, så som snickare, medan andra är verksamma inom så kallade smala hantverksyrken – yrken där ett unikt och kvalificerat kunnande bevaras eller utvecklas. Dessa yrken har ofta stor betydelse för kulturarvet och samhället, men behöver inte ha ett brett behov på arbetsmarknaden.

Projektorganisation

Förstudien har genomförts av Hantverksakademin, som också är projektägare. Projektgruppen har bestått av projektledare och projektmedarbetare anställda hos Hantverksakademin. Därtill har projektorganisationen tagit stöd av en styrgrupp med representanter från både Hantverksakademin och Stockholms Hantverksförenings styrelse, vilka samtliga representerar olika hantverksyrken.

Hantverksakademin

Hilde Altern
Rektor och projektägare

Sofia Malmgren
Projektledare,
rapportförfattare och
krukmakare

Livia Alonso
Projektmedarbetare,
analytiker och
rapportförfattare

Kontaktuppgifter

För frågor kopplade till rapporten eller allmänna frågor om Hantverksakademin mejla på info@hantverksakademin.se.

Styrgrupp för projektet

Karolina Reit

Kommunikationsansvarig på
Hantverksakademin och mönsterformgivare
på Norrviva

Gustaf Lüning

Vice ordförande i Stockholms
Hantverksförening och ordförande i
Stockholms Snickarmästare samt möbelsnickare

Vera Theander

Dekormålare och scenograf

Stefan Fritzdorf

Ordförande i Stockholms Hantverksförening
och bagare

Li Pamp

Vd för Hantverkarnas Riksorganisation och
Stockholms Hantverksförening

Sofia Malmgren

Projektledare och krukmakare

Nuläges- & omvärldsanalys

Kompetensutveckling i mindre företag

Företagen på den svenska arbetsmarknaden består till 96 procent av ensamma företagare eller företag med färre än 10 anställda (SCB, 2024). Så ser det även ut i hantverksbranschen. Därför är dessa företags utvecklingsmöjligheter avgörande för tillväxt och jobbskapande. Samtidigt verkar många under pressade villkor: snabba tekniska förändringar, ökat hållbarhetsfokus och ett osäkert omvärldsläge. Det i kombination med att många hantverksföretagare kombinerar ansvaret för hantverket med administration, ekonomi och kundrelationer, gör att tid och resurser för kompetensutveckling är begränsade.

Steget att utvecklas som företagare är för många större än i själva yrkeskunnandet, samtidigt som just detta är avgörande för lönsamhet och överlevnad.

Idag sker kompetensutveckling ofta informellt i vardagen snarare än genom långsiktiga strategier. Små företag arbetar mer sällan med systematiska kompetenskartläggningar, trots att behovet finns där. Studier pekar dessutom på att utbildningar sällan är anpassade till småföretagens verklighet, där flexibla och verksamhetsnära lösningar efterfrågas (Företagarna, 2023).

Att det finns ett kompetensbehov framkommer också tydligt i Tillväxtverkets rapport från 2023 i vilken småföretagare svarar att just kompetensutveckling är den viktigaste åtgärden för att kunna växa.

Ring av Bakkalian Jewellery AB, guldsmed och fattningsarbeten av Nishan Bakkalian.

Digitalisering – hinder och möjligheter

Digitalisering och digital synlighet kan stärka konkurrenskraften men också upplevas som svårt, dyrt eller tidskrävande. En majoritet av småföretag prioriterar det dagliga operativa arbetet, vilket gör att strategiska satsningar skjuts upp (Tillväxtverket, 2020). Många företagare saknar stöd i hur de ska ta sig an digitala verktyg. Ofta ligger fokus på att förbättra det som redan finns snarare än att tänka nytt. Digitaliseringsinsatser begränsas därför till administrativa förenklingar. Digitaliseringens fulla potential för att öka konkurrenskraft och långsiktig hållbarhet riskerar därmed att inte tas till vara. Samtidigt ökar e-handeln och konsumtionen via sociala medier kraftigt (Svensk Handel, 2024). För hantverksföretag blir digitala verktyg för försäljning, kommunikation och affärsutveckling därför centrala framtidsfrågor.

Omsorgsansvar och diskriminering påverkar arbetslivets förutsättningar

Kvinnor och män har olika förutsättningar till återhämtning vilket kan påverka möjligheten till utveckling i arbetslivet. Enligt Jämställdhetsmyndighetens rapport 2022 har fler kvinnor än män omsorgsansvar för någon i sin närhet. Det är även vanligare att kvinnor påverkats negativt av sitt omsorgsansvar, såväl fysiskt som psykiskt men även i form av oro inför framtiden. Utrikes födda kvinnor möter utöver omsorgsansvar också språkbarriärer som hinder (MUCF, 2021). På arbetsplatsen uppger 40 procent av kvinnorna, jämfört med 15 procent av männen, att de känt sig diskriminerade på grund av sitt kön. Kvinnor ser oftare diskriminering mot kvinnor som ett problem, medan män oftare inte gör det.

Väska av Joel Lundblad, Väskmakare på Norr läder.

Personer med funktionsnedsättning rapporterar höga nivåer av diskriminering på arbetsmarknaden (DO, 2024). Yngre och äldre uppger också i högre grad än andra att de utsätts för diskriminering. Sammantaget visar detta att det finns olika förutsättningar i arbetslivet, vilket försvårar kompetensförsörjningen i en bransch där framtiden ofta vilar på enskilda individers kompetens och hälsa.

” Det är inte bara timmarna det tar att skapa ett specifikt verk som bestämmer dess monetära värde, bakom varje verk ligger årtal av utbildning, misslyckanden och erfarenhet. Det man egentligen betalar för är ett helt livs utveckling och arbete.

Yemisi Wilson
Skulptör

Fotograf: Lola Akinmade Åkerström

Resultat

Avsnittet sammanfattar resultaten från enkäten, intervjuerna och fokusgrupperna och syftar till att besvara de frågeställningar som ligger till grund för förstudien. De horisontella principerna – jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering – beaktas löpande i analysen och vävs in i resultatbeskrivningen.

Behovsbilden – hantverkarnas upplevelse

För att kartlägga kompetensbehoven har hantverkarna i enkäten angett inom vilka områden de upplever brist på kunskap eller färdigheter i sin verksamhet och hur det påverkar den. Resultatet från enkäten visar att det mest utbredda kompetensbehovet finns inom marknadsföring och digital synlighet, där 43 procent uppger ett behov av kompetensutveckling. I både djupintervjuer och fokusgrupper lyfts sociala medier som viktigt för att synas, men att det är en utmaning att hinna uppdatera, ta bra bilder och skapa material som når fram till nya kunder. Särskilt nämns Instagram som ett verktyg man upplever som viktigt att lära sig. Flera ser det som en möjlighet att visa upp hur hantverket görs i praktiken, ett sätt att både sälja och skapa förståelse för hantverket. Många vill utvecklas för att använda sociala kanaler mer effektivt.

”Ekonomi, marknadsföring och försäljning är alltid svårt, jobbigt och tråkigt. Materialkunskap är däremot kul att utvecklas inom och det är en stor del i mitt arbete, att utforska materialet” – fritextsvar från enkäten

Samtidigt framträder marknadsföring som ett motvilligt men nödvändigt kompetensområde då flera nämner att de önskar att de slapp hålla på med det som inte är hantverket som sådant. På en fråga om vilka utmaningar man har stött på kopplat till verksamheten svarar 34% att de upplever en utmaning med att nå ut till kunder eller marknader, vilket överensstämmer med kompetensbehovet just inom samma område.

Av hantverkarna upplever att de har behov av ytterligare kompetens eller kunskap inom marknadsföring och digital synlighet.

Även material- och teknikkunskap kopplat till det egna hantverket (37%) samt försäljning, inklusive prissättning och nykundsbearbetning (35%) framträder som centrala kompetensutvecklingsområden.

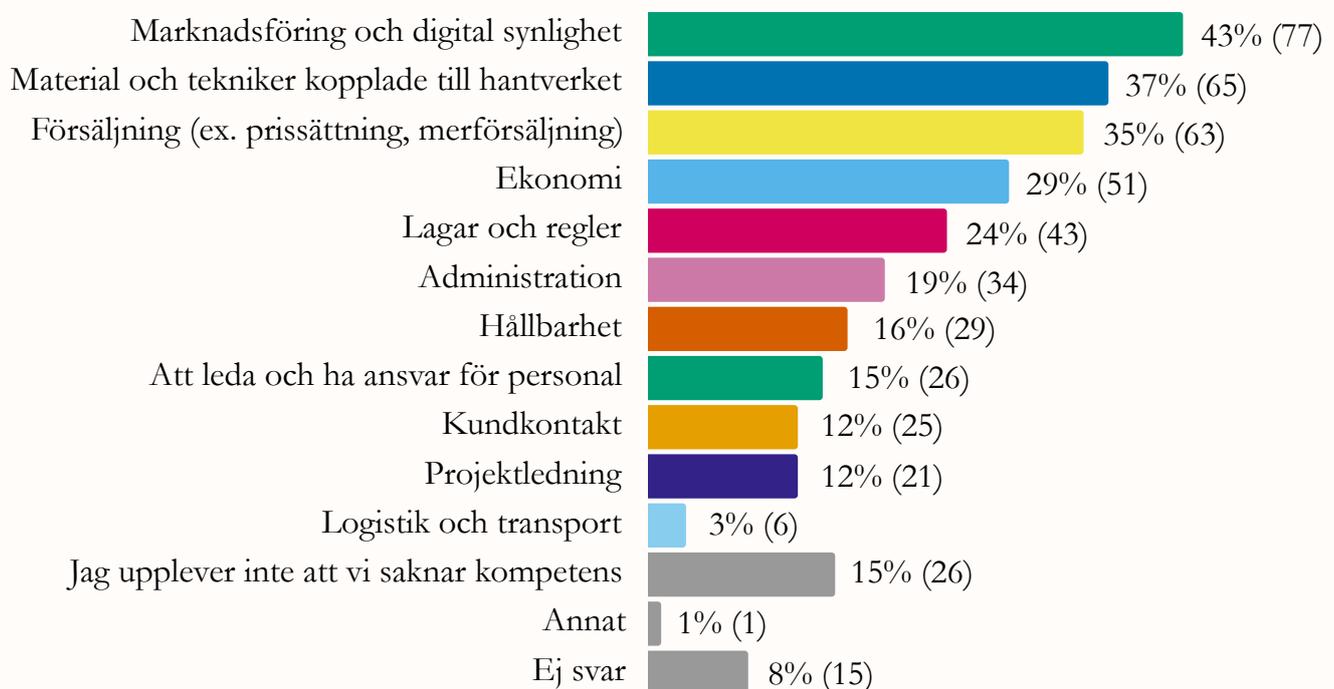
"Det är svårt att hitta en balans mellan tid och pris, man tjänar ofta mindre än man borde."

- Kommentar från kvinna i djupintervju

Under fokusgrupper och intervjuer beskriver hantverkarna att prissättning är svårt – både osäkerhet kring timpriser och hur man tydligt förklarar för kunder varför ett hantverk kostar som det gör. Flera lyfter också konkurrensen från massproduktion och önskan om att kunderna ska förstå värdet.

Finns det områden inom din verksamhet där du ser behov av ytterligare kunskap eller kompetens?

Figur 1. Andel hantverkare som uppgett behov av ytterligare kunskap eller kompetens inom olika områden. Procentandelarna är beräknade på samtliga som besvarade enkäten (n=178). På denna fråga inkom svar från 163 personer. Flera svar var möjliga.

” Hantverket kräver respekt för kunskapen, materialet och verktyget – och tålamod att låta både händer och hjärna förstå. Först då kan vi föra historien in i nutiden, utvecklas och skapa nytt ur det gamla. Men i dag värderas hantverkskunskap inte tillräckligt högt, vilket innebär att många inte kan leva på sitt hantverk. Risken är stor att kunskapen dör ut. Vad händer då, när ingen längre kan?

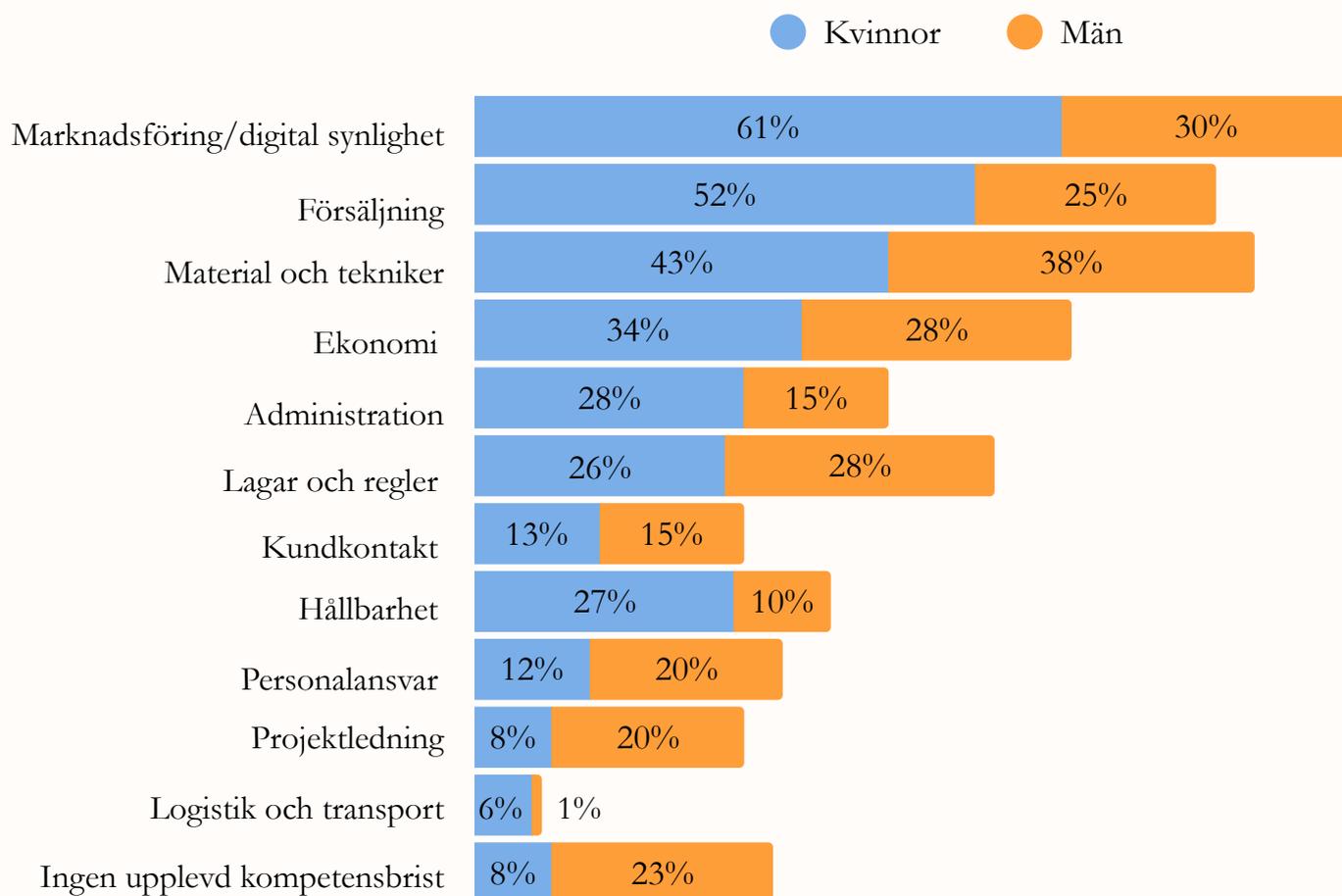
Sofia Vusir Jansson
Pappersskulptör

Skillnader i upplevt kompetensbehov mellan kvinnor och män

När det gäller kön finns en skillnad mellan hur män respektive kvinnor svarar på frågan kring vilka kompetensutvecklingsbehov de har i verksamheten. Bland kvinnor är det vanligaste kompetensutvecklingsbehovet marknadsföring och digital synlighet medan män istället uppger material och tekniker. Resultatet behöver inte tolkas som att personerna uppger det faktiska kompetensbehovet utan det kan även vara en spegling av intresse. Kvinnor uppger också i högre grad att de *har* ett kompetensbehov. Det behöver inte heller tolkas som att män har ett mindre kompetensbehov, eftersom frågan svarar på det upplevda behovet.

Finns det områden inom din verksamhet där du ser behov av ytterligare kunskap eller kompetens?

Figur 3. Andel kvinnor respektive män som uppgett behov av ytterligare kunskap eller kompetens inom olika områden. Procentandelen är beräknad på dem som svarat på frågan om könstillhörighet, vilket var 86 kvinnor och 70 män. Ingen person upp gav alternativet "annat" och 22 personer valde att inte svara på frågan om könstillhörighet. Flera svarsalternativ var möjliga.

Kompetensbrist riskerar att bli en bromskloss för tillväxt

– särskilt för kvinnor

Bland dem som uppger ett kompetensbehov anger 58 procent av kvinnorna att detta försvårar möjligheten att utvecklas och växa som företag, jämfört med 30 procent av männen. Män uppger i något högre grad än kvinnor att kompetensbrist leder till ökad arbetsbelastning (28 procent respektive 25 procent). Både män och kvinnor lyfter också att arbetsuppgifter tar längre tid att utföra (43 procent), vilket minskar tiden som kan läggas på huvuduppdraget – själva hantverket.

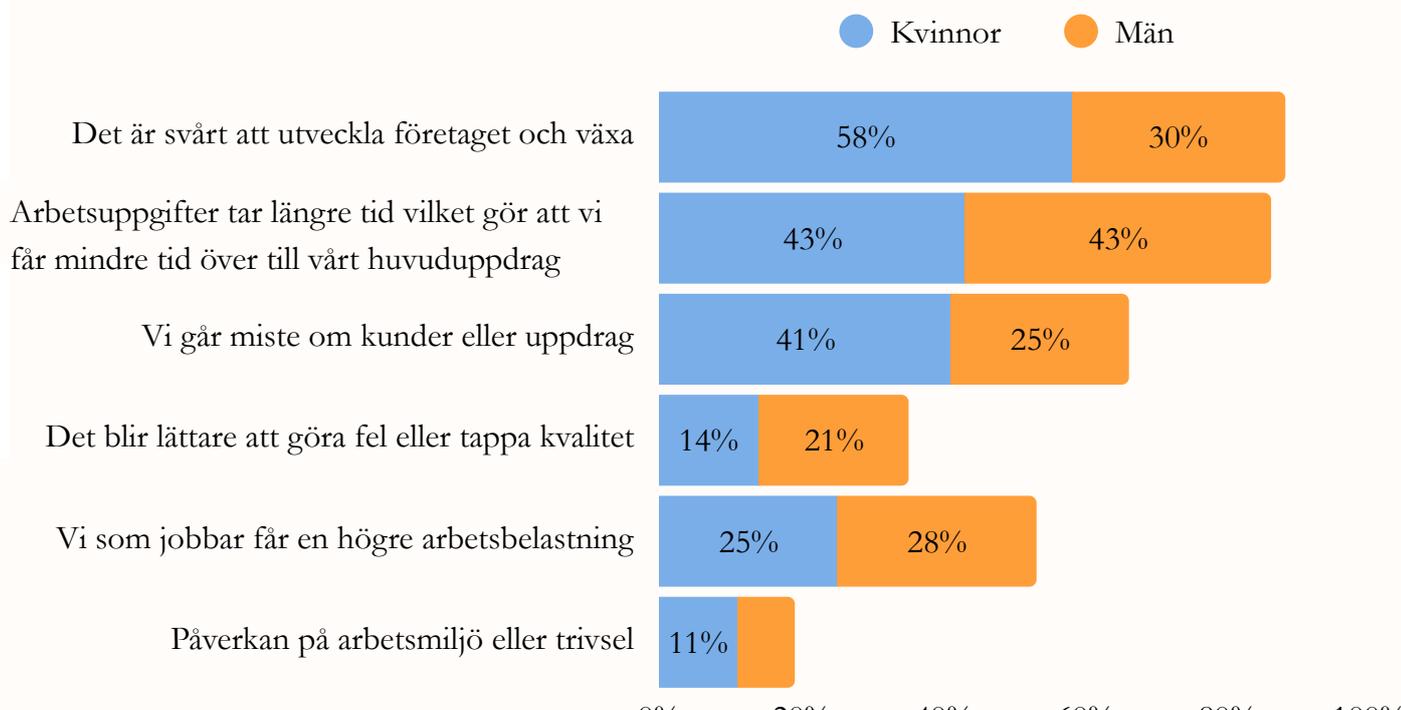
”Som ensam hantverkare, i egen regi, är det svårt att utveckla t.ex. en viss hantverkskunskap eller ny kunskap, om man måste pausa sitt egentliga arbete.

Tidsbortfall och utbildningsavgifter måste täckas ekonomiskt.”

- Fritext svar från enkät

Om du tänker på de områden där du upplever att ni har ett kompetensbehov, på vilket sätt påverkas ditt företag av det?

Figur 4. Andel hantverkare som angett hur deras företag påverkas av kompetensbehov. Frågan ställdes endast till dem som tidigare uppgett att de har ett kompetensbehov. Procenttalen är beräknade utifrån det totala antalet kvinnor respektive män som besvarat frågan och angett sitt kön (76 kvinnor och 53 män). Flera svarsalternativ var möjliga.

” Som utbildad väsk- och sadelmakare ser jag det största behovet hos oss hantverkare i att nå ut till potentiella kunder. Vi behärskar hantverket, men marknadsföring, bokföring och administration tar tid från vårt huvuduppdrag och kräver tid som är svår att avvara.

Joel Lundblad, väsk- och sadelmakare på Norr läder.

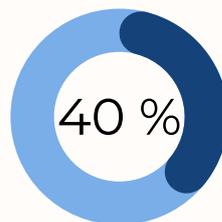
Fåtölj av tapetserare Siri Bengtsson på Atelier Natica Tapetseri.

Hantverkare känner en osäkerhet kring framtiden för verksamheten och upplever bristande återhämtning

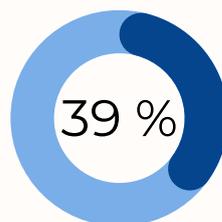
När respondenterna tillfrågades om upplevelsen av återkommande problem de senaste tolv månaderna framträdde känslan av osäkerhet kring verksamhetens framtid som det vanligast förekommande. Genom fritextsvaren kan vi utläsa att stress kopplat till ekonomi, ökade materialkostnader och projekt med låga eller inga marginaler är bidragande orsaker.

Könsskillnader i återhämtningsmöjligheter

Hälften av kvinnorna i studien (52 procent) upplever återhämtningsproblem, jämfört med en tredjedel av männen (34 procent). Skillnaderna är särskilt uttalade bland dem med de mest allvarliga återhämtningsproblemen – av de som *sällan eller aldrig får återhämtning* utgör kvinnor 71,4 procent. När ålder tas med i analysen framträder åldersgruppen 30-39 år som särskilt utsatt, där 66,7 procent har problematisk återhämtning – och samtliga i denna kategori är kvinnor (12 individer).

40 procent av hantverkarna säger att de under de senaste 12 månaderna upplevt känsla av osäkerhet kring framtiden för verksamheten

39 procent av hantverkarna uppger att de antingen upplever otillräcklig chans till återhämtning eller sällan eller aldrig får återhämtning.

"Det är en stor stress i att få ekonomin att gå ihop. Många arbetstimmar per projekt som inte kan faktureras."

Fritextsvar från enkät

Kompetensutveckling idag

För att förstå hur framtida utbildningsinsatser kan utformas behöver vi också se hur hantverksföretagen arbetar med kompetensförsörjning idag.

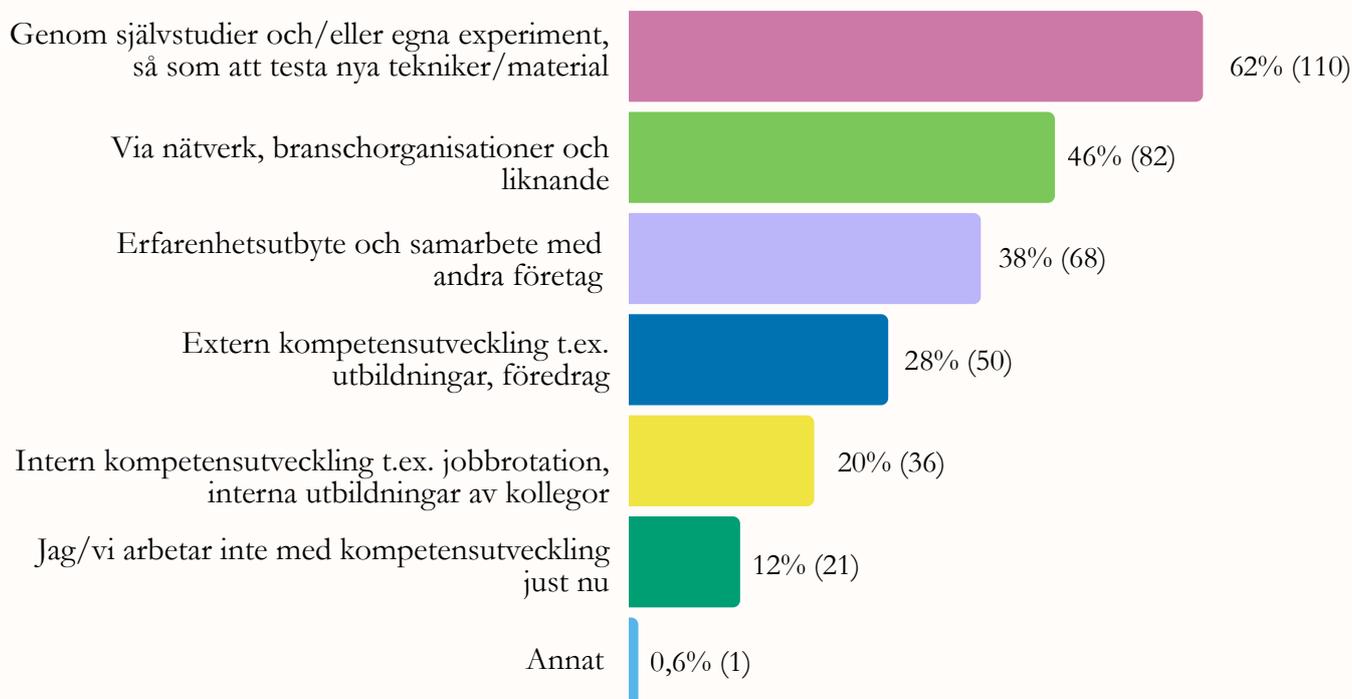
Enkäten visar att många gör detta genom flexibla och informella metoder, ofta utan stöd från andra. Det vanligaste tillvägagångssättet är självstudier och egna experiment, till exempel att testa nya tekniker eller material, vilket anges av 62 procent av hantverkarna.

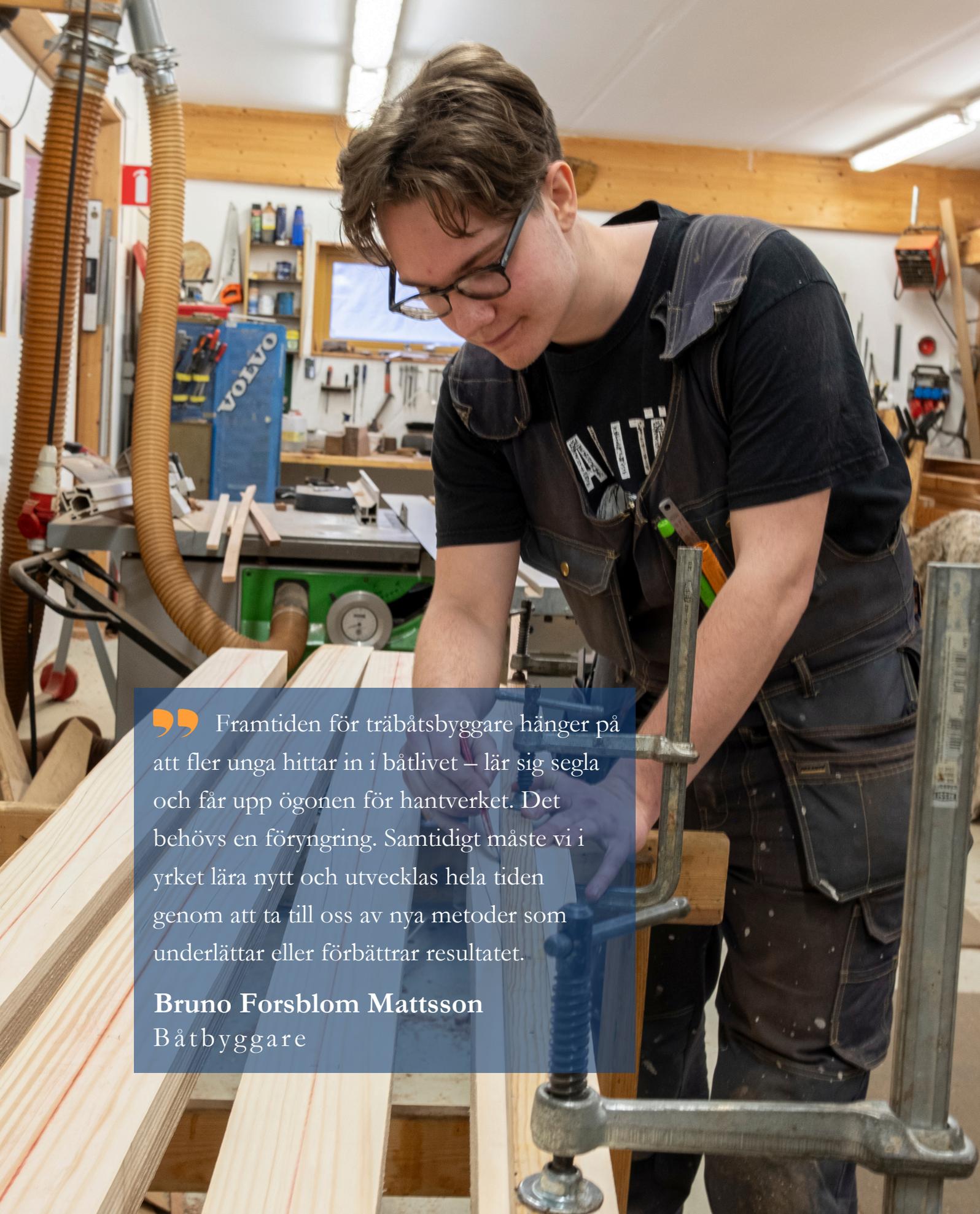

Inramningar av Jannike Simonsson på Ramverket & Co

Hur arbetar din verksamhet med kompetensutveckling idag?

Andelen i procent av hantverkarna som i dag tar del av olika typer av kompetensutveckling, alternativt inte alls. Flera svarsalternativ var möjliga. Procentandelarna är beräknade på samtliga som besvarade enkäten (n=178), varav 163 personer har besvarat just denna fråga.

” Framtiden för träbåtsbyggare hänger på att fler unga hittar in i båtlivet – lär sig segla och får upp ögonen för hantverket. Det behövs en förnyring. Samtidigt måste vi i yrket lära nytt och utvecklas hela tiden genom att ta till oss av nya metoder som underlättar eller förbättrar resultatet.

Bruno Forsblom Mattsson
Båtbyggare

Efterfrågan på nätverk, lärande och samskapande

I enkäten framkommer att hälften av hantverkarna i studien vill ha ett ökat externt nätverkande och kompetensutveckling. I fokusgrupper och intervjuer lyfte hantverkare samma behov och tryckte på vikten av praktiskt inriktade kompetensinsatser där man får testa nya färdigheter under handledning. Samtidigt uttrycktes en vilja till samverkan och kunskapsutbyte, förutsatt att det sker i ett tydligt och rättvist format – exempelvis månatliga träffar med jämn fördelning av tid och insats. I båda fokusgrupperna diskuterade deltagarna om möjligheten att ha en gemensam fysisk plats för lärande och samskapande.

Damskräddare Klara Andersson på Ateljé Euridike.

Det här vill fler ta del av i större utsträckning än idag

47%

Erfarenhetsutbyte med andra företag, t.ex. genom nätverk eller branschforum.

44%

Extern kompetensutveckling t.ex. utbildningar, föredrag.

36%

Tillgång till mentorer eller handledare med expertkunskap

8%

Intern kompetensutveckling t.ex. jobbrotation eller interna utbildningar av kollegor.

"Känns som att det verkligen finns ett behov att nätverka och dela kunskaper med varandra." - Deltagare i fokusgrupp

Sammanfattande analys och rekommendationer

Hantverksakademins förstudie bekräftar vad tidigare forskning visat: små företag möter stora hinder i sin kompetensförsörjning. Enkäten, intervjuer och fokusgrupper visar samstämmigt på stora behov inom marknadsföring, digital synlighet, försäljning, prissättning och yrkesspecifika tekniker. Dock kan det vara så att upplevt behov inte alltid speglar det faktiska. Hållbarhet är ett exempel, endast 16 procent efterfrågar mer kunskap. Det kan tolkas olika – att behovet upplevs som lågt, att kunskapen bedöms som tillräcklig, eller att man saknar en strukturerad överblick över vilka kompetenser som kommer att behövas framåt. Liknande tolkning kan göras utifrån könsskillnaderna. Kvinnor anger större och bredare behov än män, men detta behöver inte innebära faktiska kunskapsskillnader utan kan spegla olika sätt att bedöma eller uttrycka behov.

Även mellan yrkesområden och åldersgrupper finns variationer. Vissa yrken har redan tillgång till relevanta stödstrukturer, medan andra saknar sådana helt. Yngre hantverkare uttrycker i högre grad behov kopplade till företagande, såsom ekonomi och regelverk. Detta talar för att framtida insatser behöver ha både flexibilitet och yrkesnära relevans, så att de kan anpassas utan att förlora sin användbarhet för en bred målgrupp.

Trots en tydlig vilja att utvecklas möter många hantverkare praktiska hinder för kompetensutveckling, främst brist på tid, resurser och utbildningar anpassade efter deras villkor. Utmaningarna är särskilt tydliga när det gäller kompetenser utanför själva yrkesutövningen, där administrativa och digitala arbetsmoment ofta upplevs som mindre naturliga.

Grundläggande behov som leverans, ekonomi, kundflöde och balans i arbetet prioriteras ofta framför att utveckla nya kunskaper. Samtidigt är just detta avgörande för att komma runt de hinder som finns – ett moment 22 som kräver stödjande strukturer.

Balansfrågan är central, och materialet indikerar att kvinnor i högre grad upplever utmaningar med återhämtning. Det understryker att framtida satsningar behöver ta hänsyn till både tidsmässiga och jämställdhetsrelaterade förutsättningar.

Rekommendation för framtida kompetensutvecklingsinsatser

Mot denna bakgrund rekommenderas att ett kompetensnav för hantverkare i Stockholmsregionen etableras stegvis och i nära dialog med målgruppen. Navet bör bygga på flexibel och iterativ utveckling där hantverkarna både får utveckla sina företagarkunskaper och bidra till att utforma innehållet.

Kompetensnavets tre delar

1. **Digital portal med mikrolärande i fokus** – en plattform med skräddarsydda onlinekurser, mallar och guider inom ekonomi, marknadsföring, hållbarhet och arbetsmiljö. Portalen ska vara lättillgänglig och anpassad för ensamföretagare och små verksamheter. Mikrolärande i 20- 30-minuters-format bör göra det möjligt för hantverkarna att delta trots tidsbrist.
2. **Fysisk mötesplats** – en plats för tematiska träffar och praktiska workshops som bygger vidare på portalens innehåll. Här får hantverkare direkt testa och implementera ny kunskap i sin verksamhet genom samskapande processer. När yrkesgrupper organiseras i gemenskaper där man delar problem, metoder och lösningar blir kunskapsöverföringen både mer självgående och hållbar över tid.
3. **Mentorskap och erfarenhetsutbyte** – ett strukturerat program där etablerade hantverkare, branschaktörer och rådgivare stöttar kollegor och yngre företagare.

Mekanismer som underlättar att ta emot kunskap

För att insatsen ska leda till att hantverkare faktiskt kan ta del av kompetensutvecklingsstödet behöver vi hitta mekanismer som gör det enklare för företagare att ta emot och tillgodogöra sig kunskap. Några sådana skulle kunna vara:

- Fokus på direkt lärande genom att ha en praktisk inriktning och tydliggöra den omedelbara nyttan. Det kan exempelvis göras genom att fokusera på de ämnen som hantverkarna själva säger är en utmaning och som ligger nära i behovshierarkin, så som prissättning, marknadsföring och försäljning och som direkt stärker möjligheten att få in nya kunder.

- Upprepning över tid. Enligt ESF-rådets rapport Effektutvärdering av Europeiska socialfondens programområde 1 2014–2020 ökar effekten av kompetensutvecklingsinsatser ju längre tid de pågår, eftersom lärandet fördjupas när deltagare får möjlighet att reflektera och tillämpa ny kunskap i praktiken. Samtidigt visar denna förstudie att hantverkarens största hinder för lärande är just tidsbrist. För att förena dessa perspektiv behöver insatserna därför utformas så att de är korta nog att passa vardagen – men långsiktiga och upprepande, där lärandet sker i flera korta ”chok” över tid.
- Tidsavlastande lösningar så som administrativa stödresurser, digitala verktyg och delade tjänster för att frigöra tid till kompetensutveckling.

Incitament för att dela med sig av kunskap

På samma sätt är det viktigt att skapa rätt förutsättningar och incitament för hantverkare att både vilja och kunna föra kunskap vidare i mentorskapsform. Några sådana förutsättningar och incitament skulle kunna vara:

- Genom en peer-to-peer-modell istället för hierarkiska mentorskap kan man skapa mindre grupper där hantverkare turas om att dela erfarenheter, vilket minskar bördan på enskilda individer.
- Kombination med lärande för den egna verksamheten: om mentorer samtidigt får tillgång till utbildning eller rådgivning stärker det vinsten för dem själva.
- Proportionerliga arvoden, ersättning för förlorad arbetstid eller subventionerade material kan göra stor skillnad för småföretagare.

Avslutande reflektion

Ett kompetensnav av detta slag skulle möta de mest akuta kompetensbehoven, minska hinder kopplade till diskriminering och skapa bättre förutsättningar för lärande och samverkan. Det skiljer sig från traditionella utbildningsinsatser genom att sätta ett fokus på praktisk tillämpning, flexibilitet och samskapande.

På sikt kan kompetensnavet utvecklas till en gemensam kunskapsbank och ett levande community för hantverkare i regionen – en plats där lärande inte bara sker ”uppifrån” utan växer genom kontinuerligt erfarenhetsutbyte, delning av material, peer-to-peer-lärande och gemensamma projekt. En sådan struktur stärker branschens långsiktiga konkurrenskraft, gör kunskap mer tillgänglig över tid och bidrar till att hantverksyrkenas status ökar.

Genom fortsatt samverkan mellan hantverkare, branschorganisationer och regionala aktörer kan grunden läggas för ett långsiktigt lärande och en starkare hantverkssektor i Stockholm. Förstudien visar att potentialen finns. I kunnandet, i viljan och i de nätverk som redan bär hantverket framåt. Nu handlar det om att ta nästa steg och skapa de strukturer som gör utvecklingen möjlig!

Metod, urval & representativitet

Förstudien riktar sig till företagare i Stockholmsregionen inom smala hantverksyrken, med aktivt medlemskap i Stockholms Hantverksförening. Föreningen samlar en bred variation av traditionella och moderna yrken, från enskilda företagare till små och medelstora företag med anställda. Valet av avgränsning baseras på tillgänglighet och representativitet för den typ av småföretagare som förstudien syftar till att kartlägga.

Urvalet har dock vissa begränsningar. Andelen respondenter som uppgav utländsk bakgrund är lägre än i befolkningen i stort. Hur fördelningen ser ut inom smala hantverksyrken finns inte tillgängligt men det är rimligt att anta att gruppen hantverkare med utländsk bakgrund torde vara större än i vårt urval. Konsekvensen är att deras specifika kompetensbehov och utmaningar kan vara underrepresenterade i förstudiens resultat. Även personer med funktionsnedsättning är underrepresenterade, troligen på grund av både spridningskanaler och föreningens medlemsbas. Andelen yngre respondenter är också låg i förhållande till behovet av att belysa kompetensförsörjning för framtiden. Detta kan förklaras av att Stockholms Hantverksförenings medlemsbas domineras av etablerade och därmed ofta äldre företagare.

Skor av Åsa Rasmussen, beställnings-skomakarmästare på Skomakeri Framåt

Horisontella principer

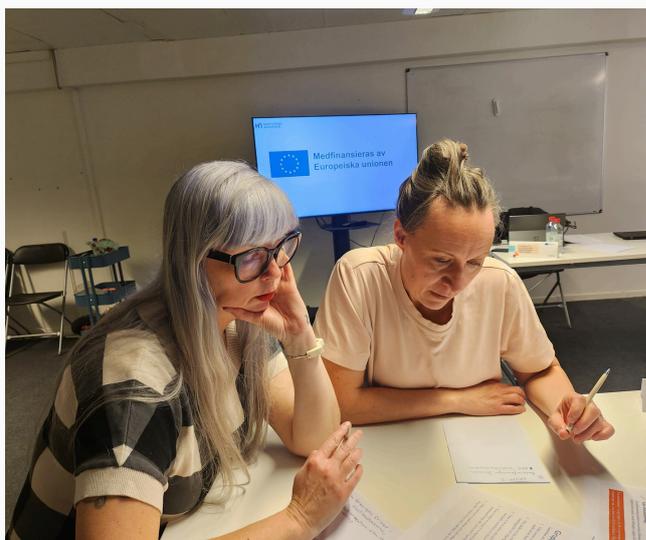
Förstudien har arbetat i enlighet med ESF-rådets horisontella principer, vilka vävts in i hela processen – från planering till analys.

- Jämställdhet: Både kvinnor och män har varit representerade och ett av målen har varit att fånga könsspecifika erfarenheter.
- Icke-diskriminering: Urval och frågor har belyst hinder kopplade till de sju diskrimineringsgrunderna. Fokusgrupper och intervjuer har genomförts normmedvetet i en trygg miljö.
- Tillgänglighet: Enkäten följde riktlinjer för digital tillgänglighet och datainsamlingen erbjöd anpassningar efter individuella behov.

Datainsamling

Datainsamlingen har genomförts med en kombination av metoder för att fånga både bredd och djup i hantverksföretagarnas erfarenheter. Genom enkäter, fokusgrupper och djupintervjuer har vi kunnat kartlägga generella mönster, samtidigt som vi fått en fördjupad förståelse för individuella perspektiv och nyanser.

- **Enkät:** En webbaserad enkät skickades till 335 företagsmedlemmar i Stockholms Hantverksförening under mars-april 2025. Totalt inkom 178 svar, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 53 procent. Enkäten bestod av både fasta svarsalternativ och fritextfält för att fånga nyanserade erfarenheter. Den var anonym, frivillig och utformad i enlighet med riktlinjer för digital tillgänglighet
- **Fokusgrupper:** Två fokusgrupper med totalt 14 deltagare från olika hantverksyrken genomfördes. Samtalen utgick från fem teman (hållbarhet, samverkan, digitalisering, ekonomi och försäljning) och leddes av en moderator med stöd av en observatör som dokumenterade. Varje tillfälle pågick i cirka två timmar och möjliggjorde att deltagarna byggde vidare på varandras erfarenheter, vilket gav en djupare förståelse än enkätsvaren ensamma.
- **Djupintervjuer:** Intervjuer genomfördes med syfte att utforska enskilda hantverkarens erfarenheter mer ingående och komplettera resultaten från enkäten och fokusgrupperna. Totalt intervjuades tolv personer, varav hälften var kvinnor och hälften var män. Intervjuerna spelades in med samtycke och analyserades tematiskt.

På bild: Två av deltagarna på en av fokusgruppsträffarna. Tv. Tove Knuts, smyckeskonstnär. Th. Ingrid Unsöld, keramiker.

Som komplement genomfördes också en **benchmarkanalys** av Handwerkskammer Flensburg i Tyskland för att belysa hur kompetensutveckling och stödstrukturer organiseras där och vilka lärdomar som kan vara relevanta för små hantverksföretag i Sverige.

Se fullständig rapport för detaljerad beskrivning och diskussion kring metod, urval och representativitet.

